

LEEVI

3/25

Musikaalisuus — se yhdistävä
tekijä

Kuka suomalainen artisti olet?
-testi

”Ei tarvitse odottaa, että on liian vaikeaa”

LEEVI on Madetojan musiikkilukion opiskelijoiden äidinkielen ja kirjallisuuden syventävällä *Toimitustyö*-kurssilla (Ä17/wÄ14) toimittama lehti. Lehteä alettiin julkaista vuonna 1982.

Päätoimittaja Rori Karjalainen

Toimittajat

Sara Aaltonen

Anna Hänninen

Edla Kinnunen

Katri Kukkala

Selja Kukkala

Milja Koskenkorva

Kaisla Leinonen

Helmi Leppänen

Avia Moilanen

Mirella Nousiainen

Saaga Savela

Tilli Tuunanen

Kansi Mirella Nousiainen

Taitto Avia Moilanen

Ohjaava opettaja Kai Hissa

Sähköinen lehti: <https://www.ouka.fi/oulu/madetojan-musiikkilukio/leevi-lehti>

PL 45

Leevi Madetojan katu 1

90015 OULUN KAUPUNKI

puh. 050-3672236

SISÄLLYS

PÄÄKIRJOITUS Musikaalisuus — se yhdistävä tekijä

Rori Karjalainen

HAASTATTELU Madetojan musiikkilukion koulukuraattori, Sari Musta-White

Saaga Savela

KUVAREPORTAASI Kemu 2025

Milja Koskenkorva

ARVOSTELU | KIRJAT Kirjeitä nuorelle runoilijalle yksinäisyydestä ja elämästä

Kaisla Leinonen

KOLUMNI Syksyn lukuloma

Helmi Leppänen

ARTIKKELI ”Me yhteen kuulutaan” – Norsunkääntö 2025

Selja Kukkala Kuvat: Rori Karjalainen ja Milja Koskenkorva

RUNOJA

Tilli Tuunanen ja Anna Hänninen

MUSATESTI Kuka suomalainen artisti olet? -testi

Sara Aaltonen

HAASTATTELU Uskonnon, psykologian ja filosofian opettaja Janna Väänänen

Katri Kukkala ja Edla Kinnunen

PROOSA Hylätty ja jäljelle jäänyt

Avia Moilanen

KUVAKOLLAASI Klamu 2025

Rori Karjalainen

VALIOTEKSTI Nuoret aikuisien pelikentillä

SYKSYN 2025 YLIOPPILAAT

Musikaalisuus – se yhdistävä tekijä

Luovana persoonana koen oman musikaalisuuteni hyvin olennaiseksi osaksi kehitystäni ja identiteettiäni. Musiikkilukiolaisina musiikki on meille kaikille tärkeää ja monelle myös intohimon kohde. Opiskelupaikan tuoma mahdollisuus kokea, oppia ja esiintyä musikaalisessa ympäristössä on vaikuttanut lukuisilla tavoilla itsevarmuuteeni ja yleiseen olemukseeni. Olen tänä syksynä aloittanut kolmannen lukuvuoteni lukiossa, mikä on saanut minut pohtimaan nykyistä identiteettiäni ja sen muutosta lukion aikana. Olen saanut uutta näkökulmaa ja arvostusta lukioajalle nyt, kun se on lähestymässä loppuaan.

Pääkirjoitusta varten me LEEVI-lehden toimittajat kartoitimme Madetojan musiikkilukion opiskelijoiden musiikkimakua kyselyn avulla, joka jaettiin Wilmassa ja vuosikurssien WhatsApp-ryhmissä. Kyselyn ensimmäisessä kohdassa kysyttiin vastaajalle mieluisinta musiikkityylilajia ja toisessa kohdassa sai halutesaan tarkentaa sekä perustella valintaansa. Kyselyyn saatiin vastauksia 106, joista 60 vastasi toiseen kysymykseen. Siinä eivät siis esiinny kaikkien opiskelijoiden mielipiteet.

Eniten ääniä tyylistuuntauksista sai klassinen musiikki 32 äänellä, ja toiseksi tuli metalli 15 äänellä. Klassinen musiikki oli siis selkeästi pidetyin kyselyyn vastanneiden keskuudessa. En kuitenkaan aio keskittyä ensimmäiseen kysymykseen paljoa, sillä minusta kiehtovin tulos kyselyssä tuli toisen kysymyksen vapaista vastauksista. Erilaisia musiikkityylilajien yläkäsitteitä oli kyselyssä tarjolla 10 ja näiden lisäksi ”Joku muu”-vaihtoehto, johon pystyi kirjoittamaan haluamansa tyylin. Vaikka äänet jakautuivat tyylien välillä melko tasaisesti, toisen kohdan vastaukset olivat yllättävänkin samanlaisia. Monet mainitsivat valitsemansa tyylin olevan monipuolinen ja laaja, että mahdollisuuksia erilaisiin äänimaailmoihin, melodioihin ja soittimiin on jopa loputtomasti. Yleinen vastaus oli myös tyylin tunteellinen samaistuttavuus sekä sen tuoma turva. Jotkut kokivat tyylin olevan yksinkertaisesti heille nautinnollista.

Näen kyselyn tulosten olevan avartavia ja hyvä muistutus meidän yhteisistä kokemuksista. Vastaukset ovat erittäin tärkeä yhteisöllisyyden osoitus. Nykypäivänä sosiaalisen median ja maailmanpolitiikan takia mielipiteet ja arvot tuntuvat hyvinkin polarisoituneilta ja mustavalkoisilta. Lukiomme muodostama yhteisö, jossa kaikkia yhdistää musiikin arvostus, on varsinkin nuorelle merkittävä kokemus. Monelle musiikki voi olla se kriittinen tekijä, jonka avulla muodostaa omaa identiteettiään tai joka auttaa vaikeissa tulevaisuuden päätöksissä. Vaikka ei ajattelisikaan musikaalisuuttaan niin syvästi, se on helppo tapa löytää yhteinen sävel muiden kanssa. Jaettu arvostus musiikkia kohtaan on mahdollisuus löytää jopa koko elämän kestäviä ihmissuhteita tai ainakin sellaisia, jotka vaikuttavat elämään positiivisesti – vaikkakin vain hetken.

Joissakin tilanteissa musiikkiharrastuksen ylläpitäminen voi luoda paineita. Lukio-opintojen ja musiikin yhdistäminen ei ole aina helppoa, ja se vaatii joskus asioiden painottamista toisten asioiden yli. Muut harrastukset, esimerkiksi kilpaurheilu tai kädentaidot, vaativat paljon aikaa. Sosiaalista elämää täytyy ylläpitää koko ajan. Päätösviikot ja palautusten lähestyvät aikarajat puskevat päälle. Kaiken tämän tasapainottelu voi johtaa suureen stressiin, jopa uupumukseen. Itse olen tämän syksyn aikana kokenut ylioppilaskirjoitusten tuoman paineen, musiikin erilaisten projektien ja sosiaalisen elämän olevan kuormittava yhdistelmä. Joka päivä ahdistun siitä, kuinka aika loppuu kesken enkä saa mitään valmiiksi. Pitää kuitenkin muistaa, että

näistä epätoivon hetkistä aina selviää vahvempana ja varmempana. Joskus täytyy kulkea askel kerrallaan, tehdä hankalia valintoja ja pysyä omien päätösten takana. Emme voi muuttaa menneisyyttä tai ennustaa tulevaa, joten täytyy vain elää hetkessä ja luottaa asioiden järjestyvän.

On tärkeää muistaa olla armollinen itsellensä ja muille. Meistä jokaisella on hetkiä, jolloin on vaikeampaa. Toisaalta on niitä hetkiä, jolloin kaikki tuntuu mahdolliselta ja elämä kukoistaa. Musiikkilukiossa opiskelu tuo mukanaan monenlaisia kokemuksia. Se antaa tilaa kokeilla kaikkea, joten muista olla rohkea ja lähde mukaan toimintaan. Kahden ja puolen vuoden opiskelun jälkeen voin sanoa, että se kannattaa. Näitä mahdollisuuksia ei tule usein elämässä, eli nauti hetkestäsi täällä. Lukio voi olla elämän ikimuistoisinta aikaa.

Rori Karjalainen, päätoimittaja

HAASTATTELU

Madetojan musiikkilukion koulukuraattori, Sari Musta-White

Haastattelin lukiomme kuraattoria, Sari Musta-Whitea. Sari on koulutukseltaan sosionomi ja sosiaalityön maisteri. Tällä hetkellä hän opiskelee kognitiivista käyttäytymisterapiaa ja on työskennellyt kuraattorina viimeiset kolme vuotta. Ky-

syin Sarilta kuraattorin tehtävistä, tavoista auttaa opiskelijoita sekä syistä, joiden vuoksi opiskelijat hakevat kuraattorilta apua.

"Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen ja yhteisön rakentaminen ovat ensisijaisia tehtäviä. Yleensä opiskelijat tulevat luokseni uupumuksen, stressin tai ahdistuksen vuoksi. Ahdistus liittyy moneen asiaan ja voi vaikuttaa vahvasti mielialaan."

Miten kuraattori voi auttaa opiskelijaa?

"Tutkitaan asioita ja oloa yhdessä. Kuraattorilla ei ole valmiita vastauksia, sillä tilanteet ovat aina yksilöllisiä. Tutkitaan, mitkä juuri sinun haasteesi ovat, ja etsitään ratkaisuja yhdessä. Kuraattorilla voi olla työkaluja, joita antaa opiskelijalle ja joita opiskelija voi ottaa käyttöön. Mietitään myös yhdessä, tarvitseeko opiskelija lisää tukea koululta tai koulun ulkopuolelta. Pohdimme, mitä omassa arjessa voisi tehdä ja mitä kuraattori voi tuoda tilanteeseen, jotta olo helpottuisi. Usein nämä ovat pieniä, arkisia asioita."

Kuraattorina Sari tekee yhteistyötä eri ammattihenkilöiden kanssa ja avaa, miten yhteistyö opettajien, terveydenhoitajan ja psykologin kanssa toimii.

"Meillä on lähitiimi, joka on erittäin tärkeä. Koulun kanssa teemme yhteistyötä opiskelijahuoltoryhmässä ja huoltotiimin kanssa. Teemme yhteistyötä yhteisöllisen työn eteen esimerkiksi järjestämällä koululle erilaisia pysäkkejä, joissa opiskelijat voivat käydä ja kohdata meidät. Yksilötyössä konsultoimme muita ammattihenkilöitä, kuten psykologia, opiskelijoiden luvalla. Näin opiskelijan ei tarvitse mennä ihmiseltä ihmiselle."

Mikä on palkitsevinta työssäsi? Entä haastavinta?

"Yksilötyö – se, että pääsee kohtaamaan opiskelijoita. Myös se, että saa nähdä, kuinka hankalassa tilanteessa olevan opiskelijan tilanne voi kääntyä nopeastikin parempaan. On etuoikeus saada kuulla nuorten vaikeita asioita mutta myös heidän hyviä kuulumisiaan. On suuri etuoikeus olla opiskelijoiden luottamuksen arvoinen. Haastavinta työssä on ehdottomasti aikatauluttaminen. On ikävää, että ajat menevät kauas, mikä voi johtaa myös tärkeiden asioiden unohtumiseen. Lisäksi työssä oleva kiireen tunne on inhottavaa."

Onko jokin asia, josta toivoisit opiskelijoiden tietävän enemmän?

"Sen, että omaan hyvinvointiin voi vaikuttaa. Ahdistuneena ihminen saattaa takertua 'minua ahdistaa' -ajatuksen. Yleensä pienillä arkisilla asioilla on merkitystä. Omalla sisäisellä puheella ja sillä, miten kohtelet itseäsi, on suurempi vaikutus kuin moni ymmärtää."

Miten salassapito toimii? Missä tilanteissa tietoja voidaan jakaa eteenpäin?

"Yksinkertaisesti silloin, jos arvioidaan, että henkilö on vaarassa tai vaaraksi muille."

Mikä on paras tapa ylläpitää hyvinvointia lukiossa?

"Opiskelijoille ehdottomasti nukkuminen. Jos ei nuku, kaikki ongelmat tulevat kaikille. Unenpuute aiheuttaa varmasti ahdistusta."

Mitä neuvoja antaisit lukiolaiselle, joka epäröi tulla kuraattorille?

"Me olemme sinun puolellasi. Kuraattorilla käyminen on vapaaehtoista, eikä siinä menetä mitään. Mitä pienemmän asian kanssa tulee, sitä helpompi siihen on tarttua ajoissa. Ei tarvitse odottaa, että on liian vaikeaa. Walk in -ajalla voi tulla helposti käymään vaikka teellä ja varata ajan, jos siltä tuntuu."

Saaga Savela

KUVAREPORTAASI

Kemu 2025

Bilebändi räjäyttää kemun käyntiin!

Gun Frehleyltä ei tunnetta puutu!

Oulujärvi soittamassa Saimaata

G-blues ja lennokasta progea!

KIIHKEE:n mukana lavalle saapuu yllätyssolisti!

Joonas Koneessa näyttää esimerkkiä energisen esityksen pitämisestä!

Jättebra

Kansanmusiikkiyhtye

Öljynporauslautta nostaa tunnelman kattoon!

Kuvat ja teksti: Milja Koskenkorva

ARVOSTELU | KIRJAT

Kirjeitä nuorelle runoilijalle yksinäisyydestä ja elämästä

Millaista on yksinäisyys? Miten yksinäisyydestä voi tehdä voimavaran? Miten tulla mahdollisimman hyväksi runoilijaksi?

Näitä teemoja käsittelee ihastuttavasti itävaltalaisen runoilijan **Rainer Maria Rilken** kenties tunnetuin ja arvostetuin teos *Kirjeitä nuorelle runoilijalle*, joka on alun perin ilmestynyt vuonna 1929. Se on kymmenen kirjeen kokoelma, jotka Rilke on lähettänyt runoilijan urasta haaveilevalle nuorelle Franz Xaver Kappukselle. Kirjeissä Rilke saattaa samassa kappaleessa käsitellä lyhyesti päivänsä tapahtumia ja yllättäen elämän syvimpiä kysymyksiä.

Teos on inspiroiva ja ennen kaikkea hyvin ainutlaatuinen ja erityinen, enkä itse ainakaan ollut aikaisemmin lukenut vastaavanlaista kirjallisuutta. Joka kirjeen jälkeen jäin pohtimaan aina uutta teemaa. Mieleeni jäivät esimerkiksi Rilken sanat siitä, kuinka maailmassa on aina jotakin, mihin luottaa ja joka pysyy: esimerkiksi puiden lehtien läpi puhaltava tuuli ja yöt. Niiden takia kukaan ei ole koskaan lopulta yksin

– mutta toisaalta yksinäisyyttä ei tulisi pelätäkään. Rilke kirjoittaa myös ihastuttavasti lapsuudesta sekä toimii jonkinlaisena mentorina kirjoittamisen suhteen kirjeidensä vastaanottajalle.

Rilke ei ollut itse tarkoittanut koota kirjeistään kirjaa eikä siksi ole kirjoittanut kirjeitensäkään siten, että ne olisivat kovinkaan selkeitä tai jäsenneltyjä. Kirjeet ovatkin melkoista ajatuksenvirtaa, ja välillä oli vaativaa pysyä kärryillä hänen ajatuksissaan. Punainen lanka kuitenkin säilyy läpi kirjeiden, ja toisaalta sanojen tunnearvo ja merkitykset tulevat hyvin esiin, kun Rilke ei ole pohtinut liikaa lauseidensa asettelua. Lukemassani painoksessa oli myös mukana lopussa kääntäjien kommentteja, jotka avasivat kirjeiden sisältöä hieman tarkemmin ja auttoivat ymmärtämään teoksen sanomaa.

Teos ei ole sivumäärällisesti kovinkaan pitkä mutta se on sisällöltään hyvin laaja ja rikas, ja siksi vaatii lukijaltaan keskittymistä ja pohdintaa. Siksi lukeminen tuntui aika ajoin hieman puuduttavalta mutta toisaalta myös hyvin palkitsevalta. Jos ei aikaisemmin ole lukenut minkäänlaisia pohdiskelevia esseitä tai muuta sen tyyppistä kirjallisuutta, pituutensa vuoksi tämä teos sopii loistavasti sellaisen aloittamiseen. *Kirjeitä nuorelle runoilijalle* on myös monen lukukerran kestävä teos, sillä kirjeistä voi varmasti jokaisella kerralla löytää jotakin uutta pohdiskeltavaa.

Minusta oli myös ilahduttavaa huomata, että vaikka kirjeet on kirjoitettu 1920-luvulla, ne ovat jollain tavoin säilyttäneet ajankohtaisuutensa, vaikka tosin ne edustavat selkeästi aikansa kuvaa. Samalla tavalla kuin Kappus esimerkiksi pohtii nuorena omaa paikkaansa maailmassa, pohtivat tällaista asiaa myös monet nykyajankin nuret. Suosittelen kirjaa lämpimästi!

Kaisla Leinonen

KOLUMNI

Helmi Leppänen

Syksyn lukuloma

Heräsin ensimmäisenä koulupäivänä ja aloin valmistautumaan kouluunlähtöä varten. Tein kaiken, mitä olen jo monta vuotta kouluaamuina tehnyt: herään, syön, laittaudun rauhassa ja lähdän kouluun ikävöiden kesälomaa ja sen tuomaa rentoutusta sekä vapautta. Nytkin muistelin kesäloman vapautta, mutta oli vaikeampaa löytää muistoistani rentouttavia hetkiä. Kesäloma meni suurimmaksi osaksi syksyn ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessa. Tiedän, että aivan kaikki eivät näin tee, mutta itse koin sen tarpeelliseksi, ja oli vaikeaa päästä lomatunnelmaan tietäen, että parin kuukauden päästä olisi jotain sellaista, mihin voisi jo alkaa valmistautumaan. Valitettavasti suosittuihin ja vaativimpiin jatko-opiskelupaikkoihin pääsy on vaikeaa ja alojen suosio lisää painetta kirjoitusten suhteen, kun opiskelupaikkoja on rajattu määrä. Onhan periaatteessa todistusvalinnalla helpompi päästä suoraan sisään kuin käydä pääsykokeissa ja valmistautua niihin vielä kirjoitusten lisäksi. Kurssit lähtivät käyntiin, ja kertauskursseilla puhuttiin tutuista asioista, joita muistin kesälomalla lukeneeni.

Ensimmäisen kokonaisen viikon aikana opiskelumotivaatio oli korkea, mutta siitä lähtikin jyrkkä alamäki.

Kirjoitukset lähestyivät ja tuntui, että jokainen minuutti, jonka käytin johonkin muuhun kuin niihin valmistumiseen, oli kuin olisin heittänyt kolikoita kaivoon. Muiden kurssien tehtävien tekeminen tuntui turhimalta, sillä en siinä rentoutunut, mutta en opiskellut mielestäni merkittäviä asioita.

Kirjoitin nyt syksyllä biologian ja kemian, joista ensimmäisenä olisi biologia. Niitä edeltävänä viikonloppuna kaikki tuntui menevän sujuvasti ja aloin jopa odottamaan kirjoitussaliin pääsyä. Kokeen sisällön lisäksi myös alitajuisesti jännitti itse koetilanne, sillä se olisi minulle ja varmasti monelle muullekin ensimmäinen kirjoituskerta. Kaikki kuitenkin sujui hyvin, ja salista ulos kävellessä oloni oli helpottunut.

Biologian kirjoitusten jälkeen yhtäkkiä tuntui kuin olisin elänyt automaattiohjauksella. Tuntui, että kaikki tarvittava työ oli tehty ja nyt pystyin palaamaan normaaliarkeen, mutta todellisuudessa viikon päässä odoteli vielä kemian kirjoitukset. Kirjoitusten kanssa samaan aikaan oli myös päättöviikko, jonka olemassaolon olin täysin unohtanut, ja kemian kirjoituksia edeltävänä päivänä olisi koe, johon myös pitäisi kertailla. Miten ihmeessä saisin ajatukseni muuhunkin kuin kemian kirjoituksiin? Kemian kirjoituksia edeltävänä viikonloppuna ajatuksenjuoksuni jäättyi täysin. Toljotin kemian tehtäviä monta minuuttia, kunnes havahduin siihen, ettei mielessäni ole viimeiseen tuntiin liikkunut mitään olennaista.

Aina silloin tällöin mieleeni juolahti ajatus syksyn lukulomasta tai oikeastaan sen olemattomuudesta. Miksi sitä ei ole? Ymmärrän sen, että ensimmäisessä periodissa on usein kursseja suoritettavana, mutta silti pohdin, miksi syksyllä ei ole lukulomaa. Eivät syksyn ylioppilaskirjoitukset ole mitenkään alempiarvoisia kuin kevään kirjoitukset ja monet tavoittelevatkin syksyllä kirjoitettavista reaaliaineista hyviä arvosanoja todistukseen. Uskon, että syksyllä edes viikonkin lukulomasta olisi hyötyä. Siinä ei muiden kurssien suorittaminen häiriintyisi, voisi rauhassa suorittaa omaan tahtiin tehtäviä ja vielä kerrata kirjoituksia varten. Loman tarve myös riippuu varmaan ihmisestä, mutta sen tiedän, että en ole asian suhteen yksin ja uskon kaikkien hyötävän pienestä tauosta ennen kirjoituksia. Toivoisinkin, että tulevaisuudessa, mitä pikemmin sitä paremmin, olisi syksyllä pieni tauko ennen kirjoituksia. Onnea ja jaksamista jo etukäteen kaikille, jotka osallistutte ylioppilaskirjoituksiin, olivatpa ne sitten ensi keväänä tai vasta vuosien päässä.

ARTIKKELI

Teksti: Selja Kukkala Kuvat: Rori Karjalainen ja Milja Koskenkorva

”Me yhteen kuulutaan” – Norsunkääntö 2025

Syksyn ensimmäisellä päättöviikolla nähtiin jälleen kauan odotettu speктаakkeli, kun uudet ykköset käänsivät norsun juhlasalin lavalla. Norsunkäännön teema oli tänä vuonna pelimusiikki, ja esityksessä kuultiin musiikkia niin Minecraftista ja Super Mariosta kuin Pokemon Gostakin.

Norsunkäännön suunnittelu aloitettiin syksyn ensimmäisillä yhteismusisoinnin tunneilla. Kun opettajat paljastivat teeman, oli vastaanotto hyvin kaksijakoista. Osa ykkösistä oli heti teeman puolella, kun taas osa pohti, saako pelimusiikin ympärille rakennettua yhteneväistä ja mielenkiintoista esitystä.

Sanoitustiimiin kuuluneessa **Ella Kajavassa** teema ei herättänyt kummempia tunteita suuntaan tai toiseen.

– Joskus on ollut pahempiakin teemoja, joten ajattelin tämän teeman olevan ihan hyvä, hän pohtii.

Norsunkäännön laulujen uudet sanat kirjoitettiin alusta loppuun jo heti ensimmäisellä Norsunkääntöön liittyvällä tunnilla. Sanoitustiimiläiset jakautuivat ryhmiin, joiden kesken laulujen säkeistöt jaettiin. Kajavan ryhmän tehtäväksi tuli kirjoittaa sanat Pokemonin ensimmäiseen säkeistöön.

Ajatus sanojen kirjoittamisesta oli Kajavan mielestä aluksi hieman haastava. Alkuperäisiä sanoituksia sai kuitenkin hyödyntää myös uudessa tekstissä, jonka takia kirjoittaminen lähti sujumaan mainiosti.

– Muistan, kuinka pohdimme monia erilaisia sanoja ”rullailtiin” tilalle. Lopulta päädyimme juuri tähän verbiin, hän muistelee.

Sanoitusten perusteella Kajavan lempikapaleeksi Norsunkäännöstä muodostui Madis-räppi.

– Siinä puhutaan, ettei kannata olla ”myrtsi tai masis”, koska olet Madiksessa, Kajava perustelee valintaansa.

Yksi Norsunkäännön tavoitteista on rakentaa vuosiluokan yhteishenkeä ja yhdistää uusia opiskelijoita musiikin avulla. Tässä onnistuttiin tänäkin vuonna.

Tilli Tuunanen kokee Norsunkäännön yhdistäneen kaikkia uusia lukiolaisia. Hän oli jopa yllättynyt siitä, miten hyvin yhteistyö sujui alusta alkaen.

– Norsunkääntöä tehdessä tuntui helpolta puhua uusillekin ihmisille, kertoo esityksessä pianoa soittanut Tuunanen.

Myös luokkakohtaiset esitykset yhdistivät Tuunasen mukaan opiskelijoita toisiinsa. Voitokkaaseen 25D:n Muumi-teemaiseen esitykseen osallistunut Tuunanen pääsi esityksessä muun muassa laulamaan sekä leikkimään ponileikkiä Muumien tunnusmusiikin tahtiin.

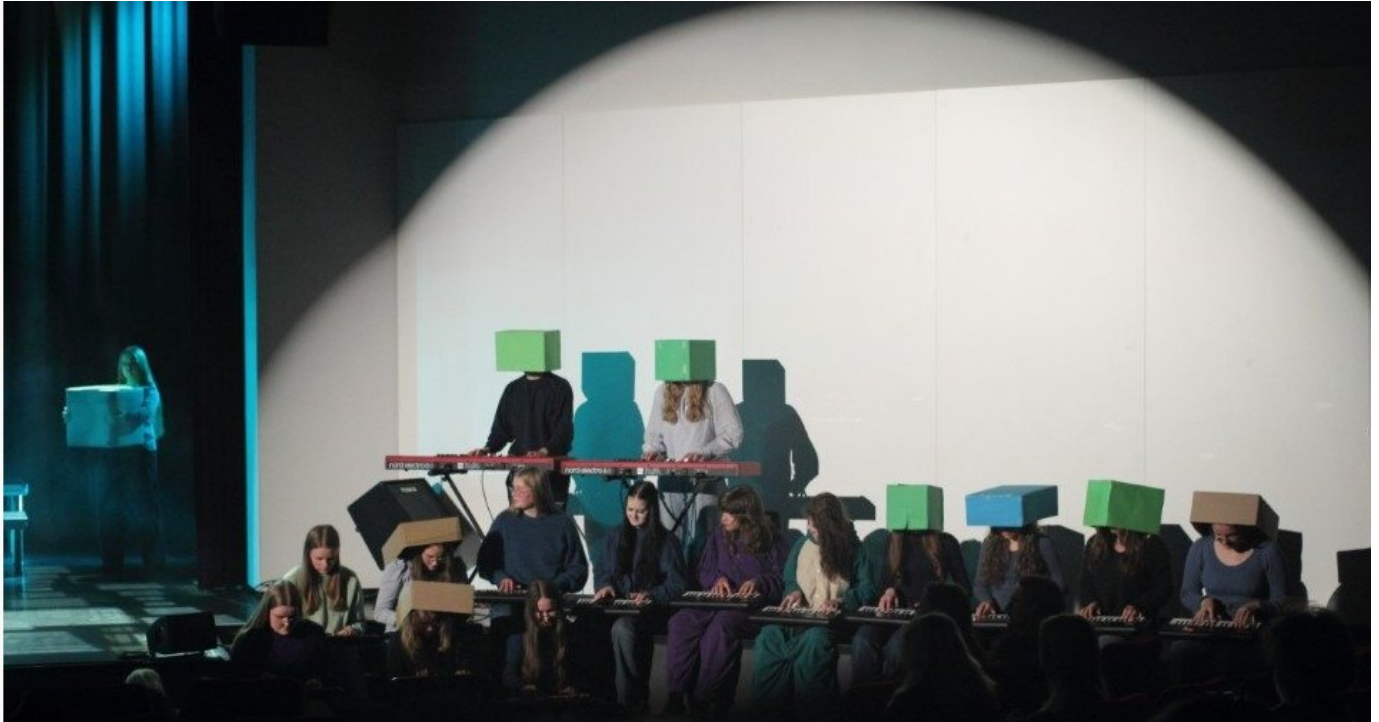

Luokkakohtaista suunnittellessa Tuunanen oppi tuntemaan paremmin paitsi uusia luokkakavereitaan myös itseään.

– Otin vastuuta siitä, että kaikki tulivat kuulluiksi ja tiesivät mitä tehdä. En olisi olettanut etukäteen, että ottaisin sellaista roolia, hän pohtii.

Kaiken kaikkiaan koko Norsunkääntö-projekti oli Tuunasen mukaan positiivinen kokemus.

– Kyllä siitä jäi hyvä mieli, hän kiteyttää.

RUNOJA

Lainattu teos

On jo vuosia vanha
Sen hennot halkeamat
Ankarasti todistavat
Silti kuolematon kaipaus
Estämätön tragedia
On aina hitusen kauniimpi
Ajan koristamana

Yön rauhassa, vanhan sateen vallassa

Pidän unisena varmaa tuhoani kädessä
Viimein luovuttaen, suljen silmäni
Ja vaivun pilvistä avaruuteen
Se ei lopu tai palaa takaisin
En suostu irrottamaan
Uudestaan ja uudestaan
Kerta toisensa jälkeen
Valehdella ja voin lohduttaa
Ettei tämä tapahtuisi uudestaan

Kivet polulla

Kaikkee jännää tapahtuu taas

Kun astun uuteen valoon

Voinko saada tästä sen mitä jahtaan

Vai petynkö omaan janoon

Nostan kouraan uudet kivat

Toivon vaan etten kaadu

Pidän taskussa jo vanhojakin kamuja

Joita hukata en myöskään aio

Kaikki ne näyttää niin kauniilta

Mutta tiedän ettei kaikki ole mun

Voin kuitenkin katsoa

Mihin polulle astun

Kolmen yhtye

Yksi sävel kulkee ilmassa

Saa sinut seuraamaan

Toinen täydentää ääntä

Katoamaan ajan saa

Kolme kun soi

Et voi kun kuunnella

Sävelet kauniit niin

kun soi vapaana ilmassa

Turhaa valittaa

Eipä oikeastaan oo mulla

Mitään mistä vallittaa

Ruokaa, rahaa, vapaa-aikaa on

Valtaa valita polkuni

Suorassa seisoa vastassa pelkoni

Veressä vinossa vaeltaa

Vapaana saan musiikin kanssa tallustaa

Joten enpä voi mistään valittaa

Ei päätä, Ei häntää

Jostain,

Jostain aloittaa

a se alkuun saa

Tyhjää, valkoista, ilmaa herttaista

Poskilla, naamassa, hiuksissa kiertää

Nenästä sisään ja suusta ulos

Keuhkot täyttyy, sydän lyö

Mitä muistat? Mitä syöt?

Onko ideaa? Nukutko yöt?

Maassa peppu ja pisarat sielun

Oksien suojissa, piilossa riemun

Kuvioita samoja kun taululla kierretään

Oikeaan ja vasempaan

Muista nostaa jalkaa askelmaan

Älä kompastu omaan harhaan

Tilli Tuunanen

Se hävisi tuhkana ilmaan

Yksin suree menetystään jo tuhat kuuta
Sydän niin puristettu, ettei silmistä kyyneliä enää vuoda
Hänen metsänsä on särkynyt joka puolelta
Kuulitko kuinka se murtui
Tai kun puukin kaatui
Ne lehdet olivat hänen ainoa lohdutus
Tosiaan, ainoa lohdutus

Neiti, annatko anteeksi?

Suuri suuni ja tyhjät silmäni
Älä hylkää minua
Tulen kaipaamaan sinua
Neiti, kun katsot ikkunaan
Näetkö ulkoisen taivaan
Vai itsesi siellä
Neiti, olisit kertonut
Olisit tullut
Olisin tiennyt
Olisin voinut
Mutta en enää osaa
Voin vain katsoa tyhjää huonettasi
Polvillani
Mursit minut, mutta tämä ei satu,
Neiti hyvä,
Yhtä paljon kuin märkä muste paperilla

Onnen päivät

Kun sydän muuttui
Auringoksi
Ja sisällä oli lämmintä
Kun silmiin syntyi valo
Joka sekunti tuntui täydeltä
Joku voisi antaa maailmansa
Jotta saisi uudestaan haluamansa Mutta
olenko tarpeeksi toivoton, en tiedä
Odotan vain seuraavaa kesää
Kun katson lumista tietä
Ne jo ovat
Minun onnen päivät

MUSATESTI

Kuka suomalainen artisti olet? -testi

Minkälainen musiikki saa sinut syttymään?

- a) Tunteellinen ja nostalginen
- b) Räväkkä ja häpeilemätön
- c) Rytmikäs ja yhteiskunnallinen
- d) Rento ja letkeä

Mikä kuvaa parhaiten persoonaasi?

- a) Lempeä vanha sielu
- b) Temperamenttinen ja nuorekas
- c) Raa'an rehellinen ja tuottelias
- d) Tuottelias ja rento

Mikä teema koskettaa sinua eniten?

- a) Nuori rakkaus
- b) Lapsuusmuistot
- c) Oma kotikaupunkisi
- d) Satunnaiset elämän kokemukset/
Elämäankaari

Mikä on paras tapa viettää vapaa aikaa?

- a) Virkkaamalla
- b) Perheen kanssa
- c) Salilla
- d) Jammaillessa

Mikä väri kuvastaa olemustasi parhaiten?

- a) Keltainen
- b) Violetti
- c) Musta
- d) Tummanvihreä

Huomaat käveleväsi aivan väärään suuntaan kadulla, miten pelastat tilanteen?

- a) Naurahdat ja vaihdat suuntaa pienen kiertoreitin kautta
- b) Teet äkkikäännöksen
- c) Jatkat kävelyä väärään suuntaan
- d) Et ikinä edes kävellyt väärään suuntaan koska et tee virheitä

Vastaukset:

Eniten a vastauksia:

Olet suomalaisen iskelmän ikoni Katri Helena! Persoonasi leimaa lämpö, sitkeys ja valoisa elämänasenne. Sinussa on voimaa, joka saa muiden olon turvalliseksi. Vaikka olet kokenut paljon, olet säilyttänyt arvokkuutesi ja lempeytesi. Niin kuin Katri Helena, olet korvaamaton ja jokaisen sydämessä ikuisesti <3

Eniten b vastauksia:

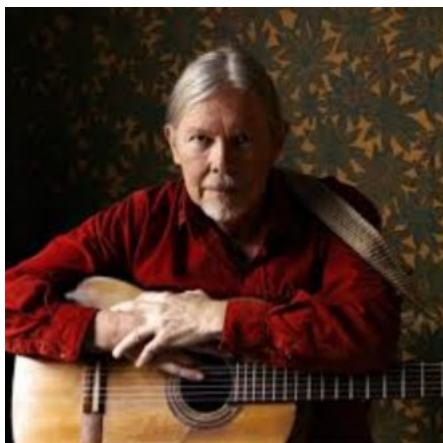
Olet musiikkialaa järisyttänyt PMMP! Rohkea, energinen ja räväkkä. Sinussa on kapinan kipinä ja kyky saada muut heittäytymään kanssasi. Osaat olla samaan aikaan hauska ja vakava, etkä pelkää puhua vaikeistakin asioista. Niin kuin PMMP, olet sukupolvikokemus! Ääni, joka yhdistää ja ravisotelee.

Eniten c vastauksia:

Olet Gettomasa! Olet itsevarma ja tinkimätön. Et mielis-tele ketään, ja seisot vankasti sanojesi takana. Kuten Gettomasa, olet oman polkusi kulkija, joka ei pelkää näyttää omaa itseään.

Eniten d vastauksia:

Olet itse legenda J. Karjalainen! Olet lempeä tarinankertoja, jolla on kyky nähdä kauneutta pienissä hetkissä. Olet nostalginen mutta samalla täysin ajaton. Kuten J. Karjalainen, olet ääni, joka saa ihmiset pysähtymään ja hymyilemään. Koskaan ei ole huono hetki kuunnella J. Karjalaista.

Uskonnon, psykologian ja filosofian opettajamme Janna Väänä- nen

Millainen olit lukioaikana?

”Olin tunnollinen lukiolainen. Olisin voinut ottaa opiskelun rennomminkin. Tunnollisuus ei kuitenkaan ole ikinä ollut pakotettua, vaan koulunkäynti ja uuden oppiminen ovat olleet minulle mieleisiä asioita. Olen aina ollut ujonpuoleinen, enkä nuorenaakaan ollut suuna päässä sosiaalisissa tilanteissa. Lempiaineitani olivat uskonto ja biologia, ja yllättäen filosofia kuului haastavimpiin aineisiin. Kun aloitin lukion, lopetin kaksi minulle rakasta harrastusta: kilpatanssin ja pianonsoiton. Niiden tilalle aloitin potkunyrkkeilyn, mikä oli tarpeellista aggressionpurkua kiltille kymppin tytölle. Haaveilin ja haaveilen vähän vieläkin matkustelusta, ja ehkä sen aika vielä joskus koittaakin. ”

Minkä luulit olevan tulevaisuuden ammattisi?

”Minusta ei pitänyt tulla ainakaan opettajaa. Ajattelin aina, että persoonani ei sopisi opettajalle: mielestäni en ollut tarpeeksi esiintymisvalmis luokan edessä seisomiseen. Minusta tuntui, että sopisin johonkin rauhalliseen ammattiin, jossa ei tarvitsisi olla ihmisten kanssa. Rakas kummitätini oli kirjastonhoitaja, ja ajattelin, että ehkä minustakin voisi tulla sellainen. Kirjastossa saisi päivät pitkät vain olla rauhassa kirjojen äärellä. ”

Kuinka päädyit opettajan työhön?

”Koen, että päädyin opettajaksi sattumusten kautta. Lukion jälkeen pohdin jatko-opintovalintaa teologian ja biologian välillä. Päätin hakea Helsingin teologiseen tiedekuntaan, johon pääsin ensimmäisellä hakukerralla. Opiskeluaikana tein opettajan sijaisuuksia (sillä muuten tienaa hyvin vinkvink), ja opettajan ammatti alkoikin pikkuhiljaa kiinnostaa. Teologian opiskelijoiden oli haettava jollekin opintolinjalle. Papin ammatti ei tuntunut kutsumukseltani, joten päädyin hakemaan opiskelemaan pedagogiaa. Opettajalinjalle jouduin hakemaan yhteensä kolmesti ennen kuin minut hyväksyttiin sisään, mutta lopulta sinnikkyys palkittiin. Ennen madikselle tuloa olen opettanut Oulunsalon, Raahen ja Laanilan lukioissa. Madiksella olen nyt noin kuudetta vuotta, ja lisäksi opetan psykologiaa OSYKilla. Työurani alkuaikoina minulla on ollut yllättäviäkin työtehtäviä: olen opettanut tietotekniikkaa kansalaisopistossa ja ollut myyjänä leipomossa, jossa ehdin paiskia hommia puoli vuotta. ”

Paras asia ja isoin haaste työssäsi?

*”Työssäni parasta ovat ehdottomasti opiskelijat. Olen valinnut hyvin opettamani aineet, saan joka päivä todistaa hienoja oivalluksia ja käydä hyviä keskusteluja. Isoin haasteeni tässä työssä on pysyä aikataulus-
sa. Varsinkin kokeiden korjaus tahtoo jäädä liian usein viime tinkaun. Opettajan työ on yllättävän kiireis-
tä. ”*

Anna joku yleispätevä opiskeluvinkki meille lukiolaisille

*”Ole avoin sille, millä tavalla opit. Muista, että ei ole olemassa yhtä ainoa oikeaa opiskelutapaa, vaan voit oppia monilla eri tavoilla. Kannattaa testata tyhmältäkin tuntuja menetelmiä, kuten koiralle opetta-
mista. Kokeile rohkeasti erilaisia tapoja – älä jumiudu siihen yhteen, vaikka se olisikin hyväksi todettu. ”*

YSTÄVÄKIRJAKYSYMYKSET JANNALLE

Lempiväri: *”Kaikki muut paitsi ruskea. ”*

Lempieläin: *”Gerbiili. Lapsellani oli kaksi gerbiiliä, joita oli aivan ihana hoitaa. Niihin kiintyi yllättävän
syvästi. Olen haaveillut koirasta, mutta puolisoni ei oikein ole vielä lämmennyt ajatukselle. Ehkä hankin
koiran sitten leppoisina eläkepäivinä. ”*

Lempiruoka: *”Hernekeitto, Saarioisten purkkiversio. Pälle väkevää sinappia!”*

Lempivuodenaika: *”Syksy, koska hämärä ja kynttilät. Tunnelmaa riittää.”*

Lempikirja ja kirjasuositus madislaisille: *”Rutger Bregmanin Hyvän historia. Tuo toivoa siitä, että lop-
pujen lopuksi ihminen ole paha ja itsekäs, vaikka usein siltä tuntuu.”*

PROOSA

Hylätty ja jäljelle jäänyt

Menettäminen on kauheaa aina. Se repii ihmisestä palan, jota mikään ei täytä. Kaikista tavoista menettää yksi on kuitenkin lempein, joskaan ei yhtään kevyt. Se, kun hengitys lakkaa. Kun silmät sulkeutuvat lopul-
lisesti, eikä syytä tarvitse etsiä. Silloin menetys ei ole luopumista, vaan siirtymä – kuin syksyn viimeinen
lehti, joka irtoaa. Katoamista ilman hylkäämistä. Vain lupaus siitä, että hän oli, hän rakasti, ja jäljet jäävät
kyllä minuun. Ei katkeruutta, vaikka sydän särkyy. Ei tunnetta olevansa hylätty, vaan jäljelle jäänyt. Se te-
kee niin niin kipeää, mutta muut tavat viiltävät vielä pahemmin.

Jos hän vain lähtee. Katsoo ohi kuin olisit ilmaa, repii pois juuret joihin koitit kiinnittyä, vaihtaa sykkeensä
toisen rintaan. Se on kuolema, jossa joudun kuitenkin jäädä henkiin. Miksi kaunein tapa menettää on se
synkin, ja silti ainoa, joka ei anna jäädä murskattuna miettimään: miksi en ollut tarpeeksi?

KUVAKOLLAASI

Klamu 2025

Kuvat: Rori Karjalainen

VALIOTEKSTI

Nuoret aikuisien pelikentillä

Olen maannut nuhjuisessa ja petaamattomassa sängyssäni koulun loputtua jo yli kolmen tunnin ajan kuluttaen ruudulleni pyyhkiytyviä lyhytvideoita. En muista enää yhtä ainuttakaan mielenkiintoista videota, jota olisin näiden kolmen tunnin aikana nähnyt, mutta tyydyn silti jatkamaan. Pyyhkäisen etusormellani näytöstä ylöspäin ja ruudulleni pamahtaa täysin yllättäen erittäin häiriintynyt video. Videon katsominen saa käsi-karvani kihelmöimään ja vatsan sappinesteen kuplimaan, mutta jokin osa minusta haluaa kuitenkin katsoa videon loppuun saakka. Lopulta ahdistuksen vallassa huomaan videon alakulmassa olevan merkinnän, jossa kerrotaan videon olleen tekoälyllä tuotettu. Tieto videon epäaitoudesta saa sykkeeni laskemaan ja sappinesteen palaamaan lähtöpaikkaansa, mutta ahdistava tunne pysyy koko loppu illan rinnassani – olihan video sentään aika aidon näköinen.

Uudet innovaatiot, kuten sosiaalinen media sekä tekoäly, toimivat kehittyneemmän ja tieteellisemmän maailman suunnan näyttäjinä. Ne luovat aikuisille uusia pelikenttiä tutkia, tehostaa ja tieteellistää maailmaamme. Monesti ajatusleikistä unohdetaan yksi tärkeimmistä asioista koko yhteiskuntamme tulevaisuuden kannalta: nuoret. Miten sosiaalisen median ja tekoälyn hyödyt voidaan maksimoida tulevaisuudessa, kun me nuoret olemme tutkimuksen tulos niiden haitoista? Koska tekoäly on ollut markkinoilla hyvin vähän aikaa, ei siitä ole pystytty kerryttämään tutkimustulosta samalla tavalla, kuin vaikka tupakoinnista on pystytty kerryttämään. Vielä ei tiedetä, miten tekoäly tulee vaikuttamaan oppimiseen, luku- ja kirjoitustaitoon, vuorovaikutustaitoihin tai emootioiden säätelytaitoihin. Tästä syystä pidän erittäin huolestuttavana sitä, että nuorien ja lapsien annetaan täysi oikeus käyttää aikuisille tarkoitettuja pelikenttiä.

Jokainen sosiaalisen median käyttäjä on varmasti törmännyt tekoälyllä tuotettuihin videoihin. Yleensä videot ovat humoristisia ja älyn vastaista, joiden tarkoitus on vain hauskuuttaa katsojaa hullunkurisuuksillaan. Aina näin ei kuitenkaan ole. Oskari Onnisen artikkelissa "Rappeuttaako tekoäly lukutaidon ja kyvyn ajatella itse?" (Image, 11.8.2023) haastatellaan Pii Telakiveä tekoälyn haasteista. Telakivi painottaa haastattelussaan jo heikentynyttä lukutaitoa, mutta myös sitä, miten tekoäly tulee vielä entisestään haastamaan tätä ongelmaa. Lukutaito on vahvasti liitoksissa myös medialukutaitoon. Tekoälyllä pystyy tuottamaan ihan mitä vain ja ihan kuka vain. Tämä asettaa pelottavan suuret mahdollisuudet nettitrollaajille, joiden mielestä on huvittavaa sabotoida lasten ja nuorten algoritmeja. Näiden takia ei olekaan aivan epätavallista törmätä lapsille suunnattuihin videoihin, joista luodaan tekoälyn avulla todella häiriintyneitä sekä härskejä. Jos vielä epäilee sosiaalisen median sisältöä, voin vannoa, että sisältö on kauheampaa kuin ihmismieli voi tuottaa – siksi se vaatiikin jo tekoälyä.

Pelkkä medialukutaidon vaikeutuminen ja häiriintyviin videoihin törmääminen ei toivottavasti ole lapsille tai nuorille ylitsepääsemätön tekijä. Telakivi ottaa haastattelussaan esille luku- ja kirjoitustaitoon liittyvän huolestuttavan seikan. Telakivi toteaa, että tekoäly antaa joillekin ihmisille ikään kuin luvan olla opettelematta kirjoittamaan, koska on aina joku, joka pystyy tekemään sen. Kirjoitustaitoa on voitu pitää kautta aikojen yhtenä tärkeimmistä taidoista, koska se mahdollistaa yhteiskuntaan kuulumisen, oman mielipiteen ilmaisemisen ja täten myös tasa-arvon toteutumisen. Olen erittäin onnellinen, että selvisin juuri ja juuri alasteen ilman digitaalisia laitteita. Kerkesin saada ehyen ja aivoja vähemmän stimuloivan lapsuuden.. Näin

ei kuitenkaan ole enää eikä ole pitkään aikaan ollutkaan. Lasten ja nuorten kirjoitus- ja lukutaidon lasku oli havaittavissa jo ennen tekoälyä. Nyt vain odotellaan, mitä ihania käänteitä aikuisien luomat laitteet tuovat meidän nuorien kyvyille kirjoittaa sekä lukea.

Vaikka lapsi oppisi kirjoittamaan ja lukemaan tavallisesti, hän voi käyttää tekoälyä myös muihin ihmisille tärkeisiin osa-alueisiin, kuten vuorovaikutukseen. Niina Niskanen haastattelee artikkelissaan "Tekoälyllä voi optimoida elämää, mutta haurauden sietämistä on hyvä vaalia" (Yliopisto-lehti, 26.9.2024) kahta etiikan tutkijaa ihmisen korvaamisesta tekoälyllä. Etiikan tutkijat toteavat yhteis-ymmärryksessä, että tekoälyllä voidaan optimoida elämää mutta se ei korvaa "ihmisyyden syvintä ydintä". Yksinäisyyttä on ollut kautta aikojen myös lapsien ja nuorien keskuudessa etenkin niillä, jotka eivät sovellu valtamedian normeihin. Ennen yksinäisyyden pulmaa on voinut tukea uuteen harrasteryhmään liittyminen tai vaikka koulukuraattorilla käyminen, mutta nykyään yksinäisyyden tunnetta pääsee lievittämään vain muutamalla klikkauksella. Robottiystävälle voi olla helpompaa avautua kuin oikealle ihmiselle, mutta lopulta se ei tule pelastamaan ketään yksinäisyyden kierteeltä.

Etiikan tutkijat painottavat myös ihmisien välisen vuorovaikutuksen ennalta-arvaamattomuutta. Ei ole hyvä aina saada palautteeksi juuri sitä mitä haluaa, koska oikeat ihmissuhteet eivät toimi niin. Tutkijoiden mielestä säröt, kitka ja hankauspinta ovat juuri se syy, mikä pitää meitä ihmisiä yhdessä. Näitä inhimillisiä asioita ei tekoäly voi taata vastakumppanilleen. Nuoren ja tekoälykumppanin välillä ei ole yhteisiä ja tunnepitoisia muistoja tai tunnesidettä, vaan kyse on turvan hakemista sieltä, mistä se on helpointa. Toisin sanoen, jos nuori tai lapsi kokee ainoana turvanaan olevan robotti, olemme menneet pahasti pieleen.

Toisaalta elämän optimointi ja kaiken vaikean tieltä poistaminen ei ole aina avain onneen. Jotta ihminen voi hyvin, tulee hänen kyetä ylittämään omia odotuksiaan, ottamaan haasteita ja selviämään niistä. Jos meillä on jatkuvasti arjessa sitä helpottavia laitteita käytössä, ei ihminen koe sille tarpeellista hankaluuden ja pinnistelyn tunteita. Tätä kokeilunhalua sekä riskien ottamista täytyy pystyä ylläpitämään lapsissa ja nuorissa. Pahimmassa tapauksessa kasvatamme tulevista sukupolvista kyvyt toimia oikeaan elämään sillä, että kaikki ajatellaan ja ohjelmoidaan heidän puolestansa. Tällöin tulemme kasvattaneeksi sukupolvellisen työkyvyttömiä, masentuneita ja dopamiiniriippuvaisia ihmisriepuja.

Toki aikuiset usein kieltävät tekoälyn käytön ja rohkaisevat nuoria ajattelemaan omin aivoin, mutta tässä on kuitenkin yksi este: biologia. Toiminnanohjaus ja mielihyvätumake ovat erilaisessa ja-massa lapsena tai nuorena kuin aikuisena. Toiminnanohjaukselle keskeisiä aivoalueita ovat etuotsa-lohkot ja nämä kehittyvät täyteen valmiuteen vasta 25-vuotiaana. Mielihyvätumake sen sijaan tarvitsee nuorena enemmän stimulaatiota verrattuna aikuiseen. Nämä biologiset tekijät siis selittävät nuorien käytöstä ja sitä, miksi he valitsevat nopeimman ja helpoimman reitin: koska heillä ei ole vielä valmiutta ja kypsyyttä toimia toisin. En epäile hetkeäkään, että vain tämän aikakauden nuoret ja lapset käyttäisivät tekoälyä, jos siihen on mahdollisuus vaan kyse on enemmänkin kypsyyden kysymyksestä. Nuoret eivät samalla tavalla pysty biologisesti välttämään niinkin herkullista vaihtoehtoa kuin tekoälyn käyttöä. Tästä syystä aikuiset ovat vastuussa seuraamuksista, joita tekoäly tulee aiheuttamaan, koska he mahdollistavat täysin sen käytön. Vaikka tekoäly on uskomaton teknologian edistys maailman historiassa ja se tulee mahdollistamaan monia tieteen uudistuksia sekä helpottamaan arkeamme, me emme saa unohtaa sitä, kenelle tekoäly on tarkoitettu. pysty loogisiin ja mielentasapainoa tukeviin prosesseihin. Se ei ole tarkoitettu niille, jotka harjoittelevat lukemaan tai

kirjoittamaan. Se ei myöskään ole tarkoitettu kaikille siihen käsiksi pääseville, jotta sillä voisi tehdä ihan mitä vain. Se on tarkoitettu ainoastaan heille, jotka voivat aidosti tehdä ja saavuttaa sillä jotain hyödyttävää koko meidän planeetallemme.

Noora Oikarinen

Syksyn 2025 ylioppilaat

Alatalo Sohvi, Autiola Heini, Dibrani Doruntina, Haussalo Herkko, Hämäläinen Armiida, Jokinen Venla, Kujala Lumia, Könönen Essi, Linjama Kouta, Mattila Iina, Nevala Vilma, Niskala Samuel, Oikarinen Noora, Peltola Väinö, Salonurmi Miro, Stupak Oliver, Stöckell Aleks, Suvanne Kalle, Väisänen Jean, Väättäri Julia, Ylitalo Lotta

Leevin toimitus onnittelee!